

**การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงาน
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในประเทศไทย***
**People's Participation in Examining the Management
of District Administration Organization in Thailand**

ศิริชัย เพชรรัญษ์¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ศึกษาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในประเทศไทย ในด้านระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน และนำเสนอแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในประเทศไทยให้ประสบความสำเร็จและยั่งยืน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 15 คนและ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1,600 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ สมการความถดถอยเชิงพหุ สัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุ การวิเคราะห์อิทธิพล และสถิติเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า (1) ประชาชนมีการเปิดรับข่าวสารการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับน้อย ขาดการรับรู้ในสิทธิหน้าที่ของตนเอง ความหวาดกลัวอิทธิพลของนักการเมืองท้องถิ่น เบื่อหน่ายต่อระบบอุปถัมภ์ และการขาดแรงจูงใจในการเข้าไปมีส่วนร่วม (2) ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับน้อย (3) ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ การรับรู้สิทธิหน้าที่ ความพึงพอใจในการให้บริการ ความคาดหวังต่อองค์การบริหารส่วนตำบล และการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการมีส่วนร่วม คือ การเปิดรับข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ผ่านแรงจูงใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ (4) การจะพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบองค์การบริหารส่วนตำบลให้ประสบความสำเร็จและยั่งยืนจะต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน NGO สื่อมวลชน และภาคประชาชนในการสร้างเครือข่ายในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน, การตรวจสอบ, องค์การบริหารส่วนตำบล

¹นักศึกษาลัทธิสุตรปรัชญาคุณุญบัณฑิต มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

E-mail: lover_2199@hotmail.com

*เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับคุณุญบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

ปีการศึกษา 2553

อาจารย์ที่ปรึกษา: ดร. จรัสพงศ์ คลังกรณ์

Abstract

The objectives of this research are to study people's participation in examining the management of local administrative organizations in Thailand in terms of related problems, the levels of participation, and the variables related to the levels of participation to be able to propose guidelines for the successful and sustainable development of people's participation. The samples include 15 chosen experts and 1,600 people living in administrative organization areas. The research instruments used for data collection were questionnaires and interviews. The statistics used for analysis are average, standard deviation, correlation coefficient, multiple regression equation, multiple regression coefficient, path analysis, and descriptive statistics. Findings show that: the problems of people's participation included limited access to information on the management of local administrative organizations, lack of knowledge of their rights and duties, fear of the local politicians' indifference, satisfaction with the services of local administrative organizations and the lack of motives for participation. People's participation was found at a low level. The variables which correlated with the levels of people's participation consisted of motives for participation, recognition of their rights and duties, satisfaction with the services, expectations of local administrative organizations and access to information. The successful and sustainable development of people's participation will depend on the cooperation of the government, the NGOs and the private and public sectors in creating a network.

Keywords: people's participation, local government organizations, participation in examining, distract administration

ความนำ

ในปี พ.ศ.2540 ประเทศไทยประสบกับภาวะวิกฤตเศรษฐกิจและการเงินที่ร้ายแรงและยุ่งยากกว่าที่ผ่านมา สาเหตุจากการดำเนินนโยบายเปิดเสรีทางการเงิน การเร่งขยายการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างไม่ระมัดระวังของทั้งภาครัฐและเอกชน การขาดกลไกในการควบคุมและตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพของภาครัฐเป็นสาเหตุให้เกิดภาวะเศรษฐกิจแบบฟองสบู่ลุกลามไปสู่ความเสียหายทางเศรษฐกิจทั้งประเทศ รัฐบาลไทยต้องตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยการเจรจาขอความช่วยเหลือทางการเงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศหรือ IMF (International Monetary Fund) โดยทางกองทุนการเงินระหว่างประเทศ

ได้ตกลงให้ความช่วยเหลือเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจ และมีการกำหนดเงื่อนไขการปฏิรูประบบราชการอันเป็นกลไกสำคัญในการสร้าง ธรรมภิบาล ซึ่งรัฐบาลได้พยายามที่จะปรับตัวเข้าสู่ระบบธรรมาภิบาลอย่างเห็นได้ชัดจากการปฏิรูประบบราชการ เช่น การก่อตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น การปรับลดขนาดและบทบาทของภาครัฐให้เหลือน้อยที่สุด การลดขั้นตอนการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ แต่ปัญหาที่พบในช่วงหลายปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 บังคับใช้ไปแล้ว พบว่า การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งหวังให้องค์การบริหาร

ส่วนตำบลเป็นองค์กรที่ดำเนินงานในด้านพัฒนาท้องถิ่นนั้น มีผลการดำเนินงานที่แตกต่างกันออกไป มีทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จ ในด้านการบริหารจัดการและการพัฒนาท้องถิ่น บางแห่ง นอกจากจะไม่ประสบผลสำเร็จในการบริหารงานด้านต่าง ๆ แล้ว ยังถูกตรวจสอบพบปัญหาในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากมายหลากหลายรูปแบบ อาทิเช่น ปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ การควบคุมงาน การประเมินผลการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล การจัดทำแผนโครงการและการประสานงาน (สุนทรพูนเอียด, 2543, หน้า 163) ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน เพราะองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับอิทธิพลทางการเมืองระดับชาติมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของการขัดแย้งกันเองของผู้บริหารหรือเกี่ยวกับการประมุขงาน ด้านการก่อสร้างเพื่อพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรตามโครงการต่าง ๆ อาจกล่าวได้ว่าสาเหตุมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างถูกต้องที่มุ่งเน้นการกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก (พระมหาสนธยา ชาญเสน, 2547, หน้า 6-7) ปัญหาระบบอุปถัมภ์ซึ่งบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับระบบอุปถัมภ์ในรูปแบบของตำแหน่งบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลและยังสัมพันธ์กับผู้มีอำนาจหรืออิทธิพลทางเศรษฐกิจ การเมืองในระดับตำบลอำเภอ และการได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาตำบลมีความสัมพันธ์กับระบบอุปถัมภ์ในรูปแบบของความเป็นญาติพี่น้อง เพื่อน ผู้อาวุโส ผู้มีพระคุณ ตลอดจนผู้มีอำนาจหรืออิทธิพลทางเศรษฐกิจ การเมือง (ส.ต.ท.วิทยา เกษตรพรหม, 2543, หน้า 78) จากปัญหาต่าง ๆ ที่กล่าวมาล้วนเป็นปัญหาสำคัญที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องรีบดำเนินการแก้ไข สิ่งที่ทำทาขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในขณะนี้ คือ การปรับกลยุทธ์ ทักษะคิด วิธีคิด วิธีการทำงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลให้ไปสู่การเป็นข้าราชการยุคใหม่ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลและ

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลควรตระหนักถึงการดูแลบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่พี่น้องประชาชนในท้องถิ่นอย่างดียิ่ง ปกปักษ์รักษา เป็นที่พึ่งยามทุกข์สร้างความสุขให้แก่ราษฎรอย่างทั่วถึงรอบด้าน มุ่งปฏิบัติงานเพื่อเป้าหมายคือการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง มุ่งการกระจายอำนาจปราศจากการทุจริตคอร์รัปชัน เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี

จากหลักการและเหตุผลที่กล่าวมาทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในประเทศไทยให้ประสบความสำเร็จและยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในประเทศไทย
4. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในประเทศไทยให้ประสบความสำเร็จและยั่งยืน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญและ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในประเทศไทย
2. ขอบเขตด้านเวลา งานวิจัยได้กำหนดศึกษาช่วงระยะเวลาระหว่างเดือนเมษายน พ.ศ. 2551-เดือนมีนาคม พ.ศ. 2552 รวมเป็นระยะเวลา 1 ปี

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยที่ได้ทำให้ได้แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในประเทศไทยให้ประสบความสำเร็จและยั่งยืน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้แบ่งการวิจัย ออกเป็น 3 ระยะต่อเนื่องกัน ดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ นักวิชาการ ผู้นำชุมชน และผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งหมดจำนวน 15 ท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ถึงปัญหาและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในประเทศไทยให้ประสบความสำเร็จและยั่งยืน

การวิจัยระยะที่ 2

ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยระยะที่ 1 มาสร้างแบบสอบถาม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบลในประเทศไทย

การวิจัยระยะที่ 3

ผู้วิจัยนำผลการวิจัยที่ได้จากการวิจัยระยะที่ 1 และระยะที่ 2 มาทำการวิเคราะห์หาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในประเทศไทยให้ประสบความสำเร็จและยั่งยืนแก่ผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาตรวจสอบ

ความถูกต้อง ความตรง ความสอดคล้อง และความเหมาะสม เพื่อนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ สมการความถดถอยเชิงพหุ สัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุ การวิเคราะห์หัตถิพล และสถิติเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยระยะที่ 1

ปัญหาในการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ การเปิดรับข่าวสารการดำเนินงาน การรับรู้ในสิทธิหน้าที่ ความหวาดกลัวอิทธิพลของนักการเมืองท้องถิ่น ความเบื่อหน่ายต่อระบบอุปถัมภ์ ความคาดหวังต่อองค์การบริหารส่วนตำบล ความพึงพอใจต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลการขาดแรงจูงใจในการเข้าไปมีส่วนร่วม

สมมติฐานการวิจัย

จากผลการวิจัยในระยะที่ 1 ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัยในการวิจัยระยะที่ 2 ดังต่อไปนี้

1. การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์ในรูปแบบที่เป็นสาเหตุโดยตรงต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลและมีความสัมพันธ์ในรูปแบบที่เป็นสาเหตุทางอ้อมผ่านแรงจูงใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ
2. การรับรู้สิทธิหน้าที่มีความสัมพันธ์ในรูปแบบที่เป็นสาเหตุโดยตรงต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลและ

7. แรงจูงใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบมีความสัมพันธ์ในรูปแบบที่เป็นสาเหตุโดยตรงต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดย 3 ลำดับแรก คือ การเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานตามหลักความโปร่งใส รองลงมาคือ การเข้าไปมีส่วนร่วม

5. ความคาดหวังต่อองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์ในรูปแบบที่เป็นสาเหตุโดยตรงต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและมีความสัมพันธ์ในรูปแบบที่เป็นสาเหตุทางอ้อมผ่านแรงจูงใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

6. ความพึงพอใจต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์ในรูปแบบที่เป็นสาเหตุโดยตรงต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและมีความสัมพันธ์ในรูปแบบที่เป็นสาเหตุทางอ้อมผ่านแรงจูงใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

7. แรงจูงใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบมีความสัมพันธ์ในรูปแบบที่เป็นสาเหตุโดยตรงต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการวิจัยระยะที่ 3

ในการจะพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบองค์การบริหารส่วนตำบลในประเทศไทยให้ประสบความสำเร็จและยั่งยืนจะต้องอาศัยความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคเอกชน/NGO สื่อมวลชน และภาคประชาชนในการสร้างเครือข่ายในการตรวจสอบองค์การบริหารส่วนตำบล

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้อภิปรายผลจากสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้จำนวน 7 ข้อดังต่อไปนี้

1. การเปิดรับข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและมีความสัมพันธ์ในรูปแบบที่เป็นสาเหตุทางอ้อมผ่านแรงจูงใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ทั้งนี้เพราะประชาชนที่มีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมักจะมีคามตระหนักและคำนึงถึงสิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบของประชาชนต่อส่วนรวมจึงทำให้ประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยให้ความสนใจและมีแรงจูงใจเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เนื่องจากประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย

ส่วนใหญ่ต้องการรักษาสิทธิของตนเองและตระหนักถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง และสนใจข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนักวิชาการหลายท่าน อาทิเช่น เบญจมาศ เมืองเกษม (2548), กนกวลี ธรรมวินัย (2549) เป็นต้น

2. การรับรู้สิทธิหน้าที่ที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และมีความสัมพันธ์ในรูปแบบที่เป็นสาเหตุทางอ้อมผ่านแรงจูงใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ทั้งนี้เพราะประชาชนที่มีการรับรู้สิทธิหน้าที่ในการตรวจสอบองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีระดับการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงกว่าประชาชนที่ไม่มีการรับรู้เกี่ยวกับการรับรู้สิทธิหน้าที่ของประชาชน รวมทั้งมีแรงจูงใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เพื่อเป็นการปกป้องสิทธิของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนักวิชาการหลายท่าน อาทิเช่น ชูชาติ ผิวสว่าง (2548), บุญยงค์ วงศ์เทพ (2548) เป็นต้น

3. ความหวาดกลัวต่ออิทธิพลของนักการเมืองท้องถิ่นไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและไม่มีความสัมพันธ์ในรูปแบบที่เป็นสาเหตุทางอ้อมผ่านแรงจูงใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ทั้งนี้เป็นเพราะจากการนำเสนอข่าวสารของสื่อต่างๆ ทำให้ประชาชนมีการปรับทัศนคติในทางที่ดีขึ้นต่อนักการเมืองท้องถิ่น เช่น การรับรู้สิทธิหน้าที่ของตนเอง การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โทษของการซื้อสิทธิขายเสียง ทำให้ประชาชนมีความหวาดกลัวต่อนักการเมืองท้องถิ่นน้อยลง แต่ก็ไม่มีผลต่อการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และไม่มีผลต่อแรงจูงใจในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ของประชาชน อาจเป็นเพราะประชาชนส่วนใหญ่

มองว่าไม่ใช่เรื่องของตนเองและไม่เห็นความสำคัญเท่าใดนักจนกว่าจะได้รับความเดือดร้อนจากการบริหารงานต่างๆ ของผู้บริหารและบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลเสียก่อนจึงออกมาเรียกร้องสิทธิของตน

4. ความเบื่อหน่ายต่อระบบอุปถัมภ์ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและมีความสัมพันธ์ในรูปที่เป็นสาเหตุทางอ้อมผ่านแรงจูงใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ทั้งนี้เป็นเพราะประชาชนในชุมชนมีความเบื่อหน่ายต่อระบบอุปถัมภ์จากการเห็นผู้บริหารหรือบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ใช้ตำแหน่งหน้าที่การงานของผู้บริหารและบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อช่วยเหลือญาติ พี่น้อง หรือพรรคพวกของตนในการเข้ามาหาผลประโยชน์จากการดำเนินงานโครงการ กิจกรรมต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล เช่น การให้บริการและการอำนวยความสะดวกการรับเข้าทำงานการขึ้นของประมูล การรับเหมาดำเนินงานโครงการ การนำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้ส่วนตัว การไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล การจัดไปทัศนศึกษาดูงานนอกสถานที่ เป็นต้น จึงเป็นแรงจูงใจทางอ้อมให้ประชาชนในชุมชนตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

5. ความคาดหวังต่อองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและมีความสัมพันธ์ในรูปที่เป็นสาเหตุทางอ้อมผ่านแรงจูงใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากในอดีตที่ผ่านมาการบริหารงานของภาครัฐไม่เคยสำรวจปัญหาและความต้องการของประชาชนเลยเป็นลักษณะเจ้านายของประชาชน ประชาชนที่มีความคาดหวังต่อองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มองว่าองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดน่าจะสามารถช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ภายใน

ชุมชนได้ ทำให้เกิดแรงจูงใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เพื่อต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) บริหารงานและแก้ปัญหาตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

6. ความพึงพอใจต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล สาเหตุอาจเกิดจากการที่ประชาชนเมื่อเข้าไปรับบริการจากองค์การบริหารส่วนตำบลแล้วเกิดความรู้สึกว่าได้รับการบริการหรือการปฏิบัติจากผู้บริหารหรือบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ไม่เป็นที่น่าพอใจ จึงเกิดแรงจูงใจในการเข้ามาตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) บริการประชาชนที่เข้ามารับการบริการอย่างเต็มที่ บริการด้วยความเป็นมิตรเป็นที่ประทับใจของผู้เข้ารับการบริการจากองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

7. แรงจูงใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้เพราะประชาชนทั่วไปยังขาดแรงจูงใจในการเข้าไปมีส่วนร่วม ประชาชนส่วนใหญ่มองว่าเป็นการเสียเวลาทำมาหากิน โดยมุ่งที่จะแก้ปัญหาปากท้องของตนเองมากกว่าจะมาสนใจในเรื่องของทางราชการ การขาดความเชื่อมั่นในกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เพราะข้าราชการประจำมักจะประพฤติตนนอกเหนือจากอำนาจหน้าที่ของทางราชการมีการใช้ตำแหน่งหน้าที่การงานในทางมิชอบ เอาทรัพย์สินทางราชการไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว และเอื้อประโยชน์แก่พวกพ้องของตนเอง เพื่อเป็นการรักษาสีหน้าของตัวเองและประชาชนในท้องถิ่นจึงเกิดแรงจูงใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 การกำหนดนโยบายและระเบียบการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ให้สอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดี พ.ศ. 2546

1.2 การสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ข้าราชการทุกฝ่ายทั้งในระดับบริหารและระดับปฏิบัติการขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และประชาชน

1.3 การสร้างความรู้ความเข้าใจและส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาและการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) โดยภาคประชาชน

1.4 การปรับทัศนคติของข้าราชการทุกฝ่ายทั้งในระดับบริหารและระดับปฏิบัติการขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ให้เห็นความสำคัญของหลักธรรมาภิบาลและพัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง

1.5 การสร้างระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับหน่วยงาน และระดับบุคคล มีการมอบรางวัลให้กับหน่วยงานที่มีผลการปฏิบัติงานตามหลักของ Best Practice โดยเชิดชูข้าราชการที่มีผลการปฏิบัติงานดียึดหลักธรรมาภิบาลเป็นกรอบในการทำงาน เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ประพฤดีและ

เป็นตัวอย่างกับบุคคลอื่น

2. ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติ

2.1 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและสิทธิหน้าที่ของประชาชนเพื่อสร้างความตื่นตัวและตระหนักในความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล

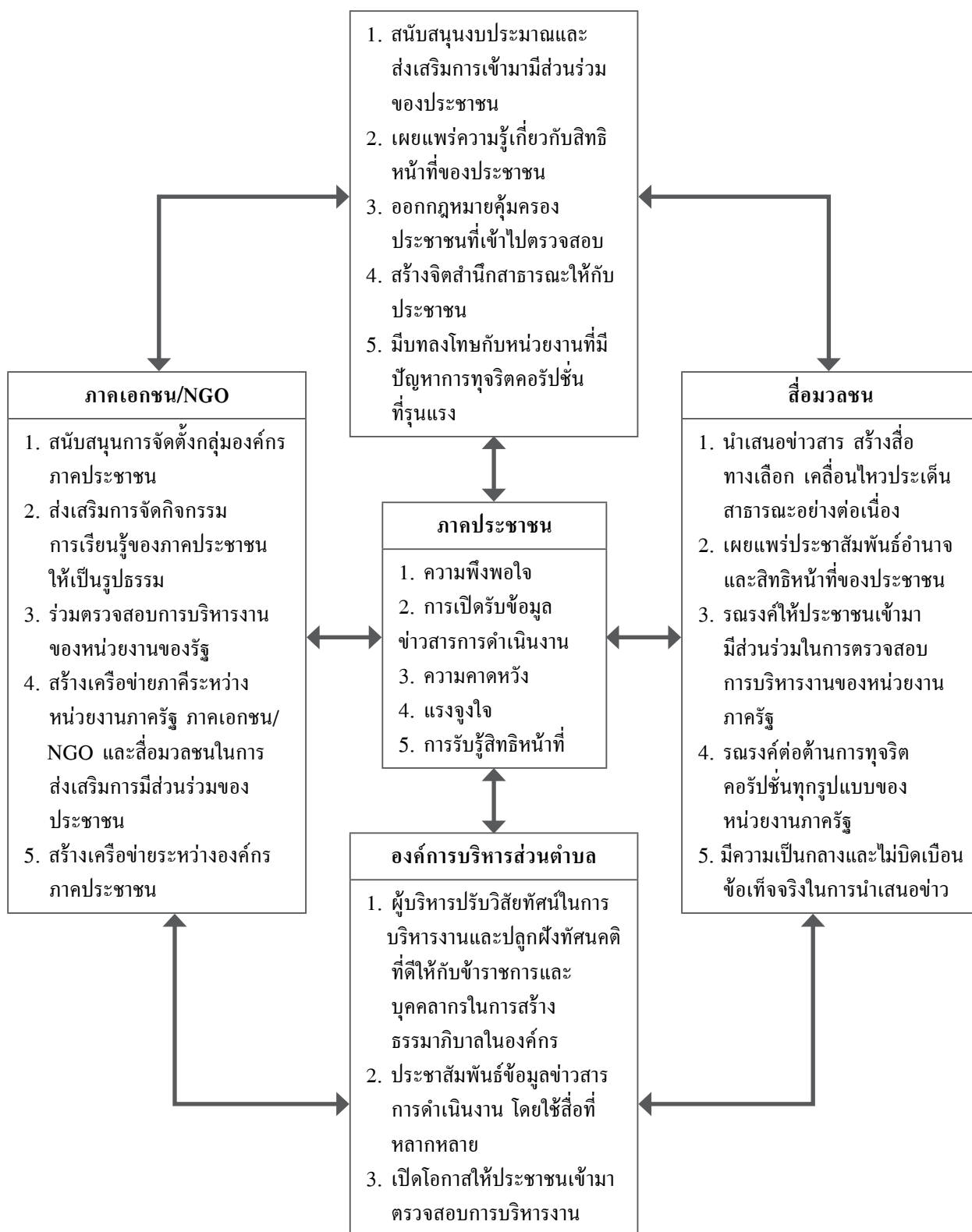
2.2 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ให้ประชาชนได้รับทราบโดยใช้สื่อที่หลากหลายเพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้หลายช่องทางอย่างสะดวก

2.3 การจัดทำคู่มือการบริหารงานให้บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ได้รับทราบและสนับสนุนการให้เกิดการนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง

2.4 การเปิดโอกาสและเชิญชวนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) อย่างจริงจังเพื่อสร้างความโปร่งใสอันเป็นคุณสมบัติของหลักธรรมาภิบาล

2.5 การยกย่องเชิดชูบุคลากรที่ยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ประพฤดีและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคลากรอื่นในองค์กรได้ยึดถือและปฏิบัติตาม

2.6 การยกย่องเชิดชูประชาชนผู้ที่เสียสละเข้ามาตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับประชาชนในท้องถิ่นได้ยึดถือและปฏิบัติตาม

ภาพ 1 แบบจำลองแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลในประเทศไทยให้ประสบความสำเร็จและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กนกวดี ธรรมวินัย. (2549). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเมือง*. ภาคนิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชูชาติ ผิวสว่าง. (2548). *ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญยงค์ วงศ์เทพ. (2548). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลศรีดอนมูล อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย*. ภาคนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เบญจมาศ เมืองเกษม. (2548). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกเครือข่ายแม่หญิงล้านนา*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พระมหาสนธยา ชาเสน. (2547). *ทัศนคติของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมุกดาหารต่อการปฏิรูปการเมืองตามหลักธรรมาภิบาล*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกริก.
- วิทยา เกษตรพรหม. (2543). *ระบบอุปถัมภ์ในสังคมชนบทไทย: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลวังไผ่ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุนทร พูนเอียด. (2542). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ในการบริหารการพัฒนาชนบทสำหรับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดภาคใต้ตอนบน*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ศิริวรรณ ปราศจากศัตรู. (2548). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาการทางการเมืองท้องถิ่น*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.